

Resultattavla för immateriella rättigheter och ungdomar 2019

SAMMANFATTNING

Resultattavla för immateriella rättigheter
och
ungdomar 2019

Sammanställd av Ipsos på uppdrag av Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO)

Sammanfattning: oktober 2019

1. Sammanfattning

Resultattavla för immateriella rättigheter och ungdomar 2019

1.1 SAMMANFATTNING AV DE VIKTIGASTE RESULTATEN

Denna studie är en uppföljning av den första resultattavlan för immateriella rättigheter och ungdomar (2016). Det särskilda syftet med studien är att ta reda på vad det är som främst får ungdomar att införskaffa digitalt innehåll via nätet respektive köpa fysiska varor som erbjuds lagligt eller olagligt samt vad det är som stoppar dem från att göra det. Studien 2019 bygger på samma webbenkät som gjordes bland unga (15–24 år) 2016 i EU:s 28 medlemsstater (EU28) och sedan jämföra likheterna och skillnaderna mellan då och nu. I denna sammanfattning som medföljer rapporten, sammanfattas de viktigaste iakttagelserna samt specifika resultat för de tre områdena digitalt innehåll, fysiska varor och information.

Det som främst sticker ut i resultattavlan för immateriella rättigheter och ungdomar 2019 är att många av resultaten är väldigt lika de från 2016. Det finns dock vissa intressanta tidiga tecken på att unga européers inställning och beteende eventuellt håller på att förändras, och i denna rapport beskrivs de likheter och förändringar som framträder i jämförelse med den första undersökningen. Det återstår dock att se om dessa små förskjutningar faktiskt är ett tecken på att ungas inställning och beteende håller på att förändras. Även demografiskt betingade skillnader mellan ungdomar i EU28 och noterbara skillnader mellan länder avhandlas.

Kvalitet spelar roll, kostnaden är en huvudfaktor men har tappat i vikt

Ungdomar bryr sig om kvaliteten när de köper digitalt innehåll och fysiska varor på nätet. De bryr sig även om huruvida nätinköpen kan göras på ett säkert sätt. Kostnad/pris rankas som en viktig faktor, men den är inte lika stark som 2016. Ekonomiska argument rankas högst av orsakerna till att man slutar kränka immateriella rättigheter, men det är färre ungdomar 2019 som anser att det är den främsta anledningen att sluta.

Laglighet förefaller ha blivit något viktigare för ungdomar

När det gäller ungdomar och kränkning av immateriella rättigheter är det stor skillnad mellan att köpa förfalskade produkter och ta del av digitalt innehåll från olagliga källor, vilket det även var 2016. Endast en av fem har köpt piratkopierade varor medan dubbelt så många har tagit del av digitalt innehåll från olagliga källor. En viktig iakttagelse från 2019 års resultattavla är att **andelen unga som avsiktligt tagit del av digitalt innehåll från olagliga källor har minskat något (med fyra procentenheter)** och att andelen som avsiktligt inte har använt olagliga källor har ökat (med elva procentenheter). Någon sådan förändring vad gäller **ungas benägenhet att köpa förfalskade varor kan inte ses**, men att köpa förfalskningar är från början betydligt ovanligare än att ta del av digitalt innehåll genom olagliga källor.

Om det är lagligt att köpa fysiska varor eller ta del av digitalt innehåll från en viss källa på nätet är i dag 2019 något som ungdomarna funderar över. Andelen unga som anser att det är viktigt att en produkt är original och inte förfalskad har ökat något, liksom andelen som anser att det också är viktigt att webbinnehåll erbjuds på lagligt sätt. Det går även att se en liten minskning av andelen unga som säger att de har köpt förfalskade varor eftersom de inte har brytt sig om huruvida de är riktiga eller förfalskade, liksom av andelen som har tagit del av digitalt innehåll via olagliga källor eftersom de inte visste om något annat sätt eller för att de inte anser att det är något fel med det.

De flesta ungdomar i Europa generellt uppger att de gör åtminstone en kontroll av huruvida en källa är laglig eller inte (när de köper fysiska varor eller tar del av digitalt innehåll). Siffran har faktiskt ökat något sedan 2016 (2016 uppgav 82 % att de gjorde åtminstone en kontroll mot 87 % 2019), vilket tyder på att ungdomar kontrollerar om källorna de använder är lagliga något oftare än förut. Den med marginal vanligaste kontrollen som görs är att söka på nätet efter recensioner, kommentarer och åsikter (58 %). Den näst vanligaste är att kontrollera vem som äger webbplatsen (31 %), sedan att fråga vänner (26 %), och fråga föräldrar eller släktingar (19 %). Något fler än hälften (55 %) av ungdomarna säger att de kan skilja mellan lagliga och olagliga källor för digitalt innehåll. Något färre (39 %) tycker sig kunna avgöra om källor till *fysiska* varor är olagliga. Båda siffrorna är dock en liten förbättring, med tre respektive fyra procentenheter, jämfört med resultaten från 2016.

Tillsammans tyder de här små förändringarna på att det kan finnas en ökande vilja bland unga att göra kontroller, vilket skulle kunna uppmuntras ytterligare.

Marknaden har förändrats

Affärsmodeller med abonnemang på digitalt innehåll förefaller bli alltmer populära. Nio procentenheter fler uppger att det är viktigt att betala för ett abonnemang som ger tillgång till allt innehåll. Sätten som unga tar del av digitalt innehåll har också förändrats markant sedan 2016. Sjutton procentenheter färre uppger att de har tagit del av musik genom olagliga källor och sju procentenheter färre uppger att de har tagit del av film via olagliga källor. Anledningarna till varför man använder olagliga källor är i mindre utsträckning att man inte behöver registrera sig och bara kan ta del av enskilda låtar eller filmer. Tillsammans kan dessa resultat tolkas som att de lagliga abonnemangsalternativen, i alla fall på vissa marknader, påverkar de ungas beteende på nätet så att de alltmer dras till dessa lagliga alternativ och därmed även allt mindre till det olagliga utbudet.

Unga tänker två gånger om de uppfattar att deras personliga säkerhet hotas, men påverkas också alltmer av moraliska argument

Unga är mer medvetna om riskerna för dem själva om de skulle göra något på nätet som inkräktar på andras immateriella rättigheter. Risken för att deras kontokortsuppgifter ska stjälas eller att deras dator/enhet ska infekteras av virus/sabotageprogram är de främsta anledningarna till varför unga tänker två gånger innan de köper digitalt innehåll från olagliga källor eller piratkopierade varor. Några av argumenten av mer "moraliskt" slag har dock börjat påverka de ungas uppfattning i allt större utsträckning. De anser alltmer att piratkopierade varor inte är "coolt" och bryr sig om huruvida det får negativa konsekvenser för artisterna/upphovsmännen och deras medarbetare.

1.2 DIGITALT INNEHÅLL

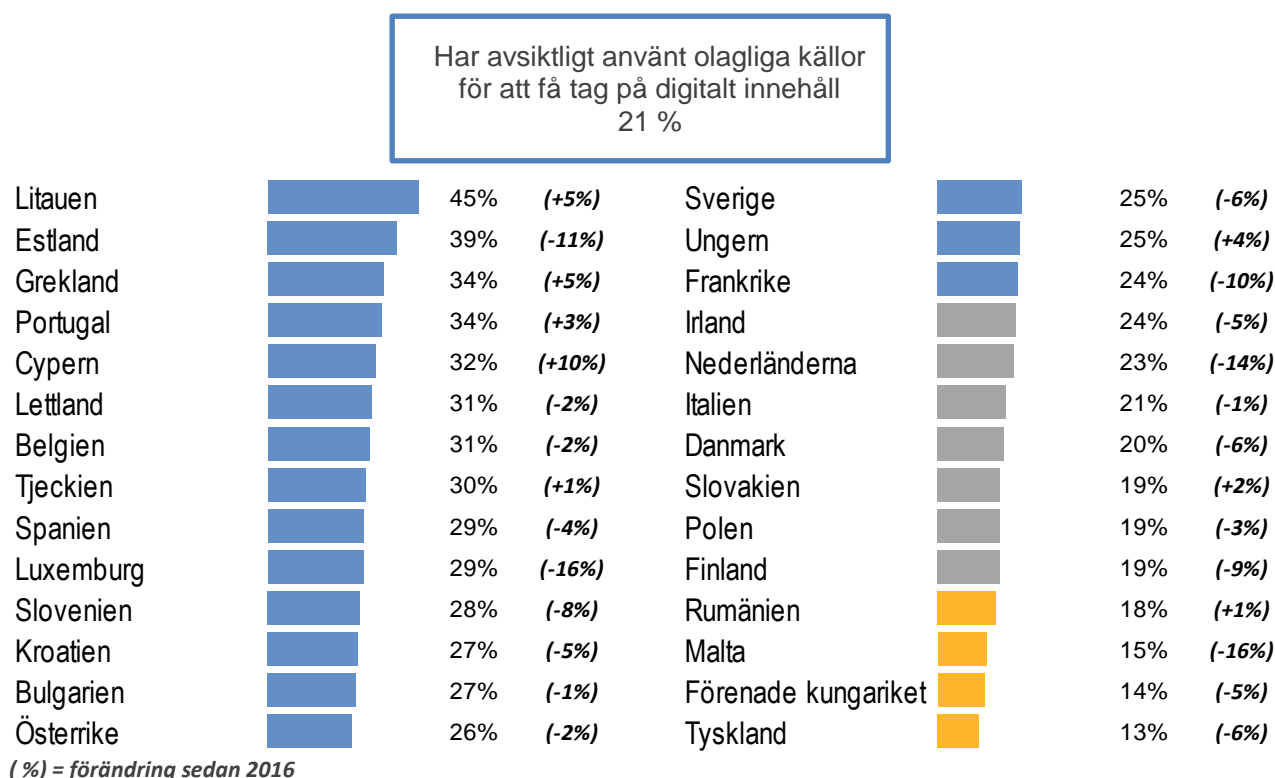
Precis som 2016 är det musik som är det populäraste digitala innehållet som unga tar del av på nätet. Faktum är att nästan alla (97 %) strömmar eller laddar ned musik, och fler än nio av tio strömmar eller laddar ned filmer/serier (94 %) och spel (92 %). Ungefär åtta av tio strömmar eller laddar ned utbildningsmaterial (82 %) och tv-program eller idrott (79 %). Andelen som läser digitala tidningar och tidskrifter och e-böcker är något mindre: 59 respektive 56 %.

Kvaliteten på innehållet och säkerheten på webbplatsen är viktigare än priset när ungdomar väljer digitalt innehåll. Både pris och kvalitet har blivit mindre viktiga sedan 2016, medan källans laglighet har blivit viktigare. Det märks särskilt i Finland. Vidare uppger fler unga att möjligheten att betala för ett abonnemang är en viktig faktor.

En tredjedel av de unga har använt olagliga källor, men det är en minskning med fem procentenheter jämfört med 2016, och i och med det har andelen som *inte* har använt sig av olagliga källor ökat.

När det gäller att använda sig av olagliga källor för att få tag på digitalt innehåll har en tredjedel av ungdomarna använt olagliga källor, 21 % avsiktligt och 12 % *oavsiktligt*. Det är färre än 2016. I linje med det är det även en större andel som uppger att man *inte* har använt olagliga källor och en mindre andel som säger att de inte vet säkert. Mer allmänt är det få ungdomar som endast använder olagliga källor; 80 % av de tillfrågade använder lagliga källor för att få tag på digitalt innehåll. Överlag går det inte att se någon större förändring när det gäller användningen av olagliga källor för att få tag på digitalt innehåll. I vissa länder har det dock skett en ökning (till exempel Cypern) och i andra en minskning (till exempel Nederländerna, Luxemburg och Malta). Med ett undantag har andelen som uppger att de är osäkra på om källor är olagliga eller lagliga minskat i alla länder.

Figur 1.1: Andel unga som avsiktligt har tagit del av digitalt innehåll från olagliga källor uppdelat efter land

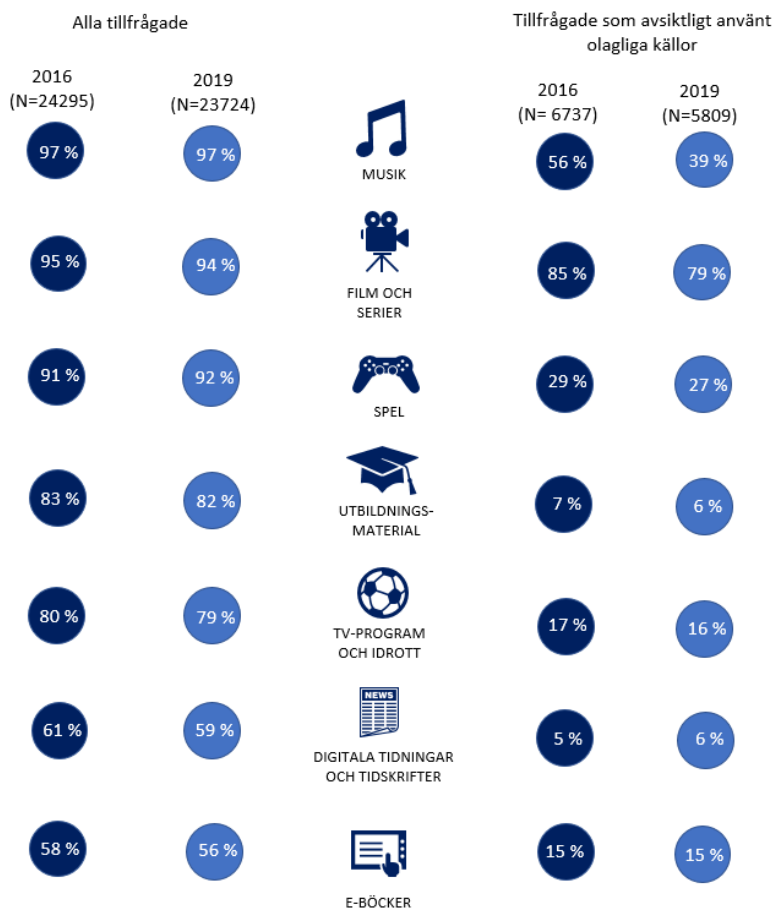
De ungdomar som använder sig av olagliga källor för att få tag på digitalt innehåll gör det främst för att få tag på filmer och serier. Det har blivit betydligt färre som använder olagliga källor för att få tag på musik. Trots att nästan alla unga laddar ned eller strömmar musik från nätet är det endast 39 % som avsiktligt använder olagliga källor för att få tag på musik. Det är en minskning med 17 procentenheter sedan 2016.

Den främsta anledningen till att ungdomar använder olagliga källor avsiktligt är priset. Över hälften (56 %) uppger det som skäl. Andra anledningar som uppges är att det inte går att få tag på något lagligt innehåll (30 %) och uppfattningen att det finns mer att välja på hos olagliga källor (26 %). Andelen som uppger pris som anledning har minskat med nästan tio procentenheter sedan 2016.

Det finns nästan alltid anledningar som skulle kunna hindra unga från att vända sig till olagliga källor för att få tag på digitalt innehåll. Den främsta anledningen är att det finns lagliga alternativ med bättre priser (55 %), följt av risken att åka fast (35 %) och dålig personlig erfarenhet (29 %).

Det finns fortsatt en begränsad korrelation mellan vilka typer av olagligt material som unga tar del av avsiktligt och vilka typer av digitalt material som de konsumerar i allmänhet. De flesta av de tillfrågade konsumerar film/serier, spel, utbildningsmaterial, tv-program, idrott, digitala tidningar/tidskrifter och e-böcker digitalt. De flesta som avsiktligt använder olagliga källor gör det dock för att ladda ned eller strömma filmer och serier.

Figur 1.2: Konsumtion av digitalt innehåll i allmänhet och avsiktlig konsumtion av innehåll från olagliga källor¹

(¹) Källa: Fråga II3.1: Hur ofta har du under de senaste tolv månaderna lyssnat på, tittat på, använt, spelat, laddat ned eller strömmat följande typer av innehåll från internet? (N=23724) och IV4: Vilken typ av innehåll har du avsiktligt använt, spelat, laddat ned eller strömmat från en laglig källa (webbplats)? Du kan ange flera alternativ (N=5809).

I linje med den sammantagna minskningen vad gäller avsiktlig användning av olagliga källor är andelen unga som använder olagliga källor för musik eller film och serier märkbart mindre 2019 än 2016 (en minskning med sju respektive sex procentenheter).

1.3 FYSISKA VAROR

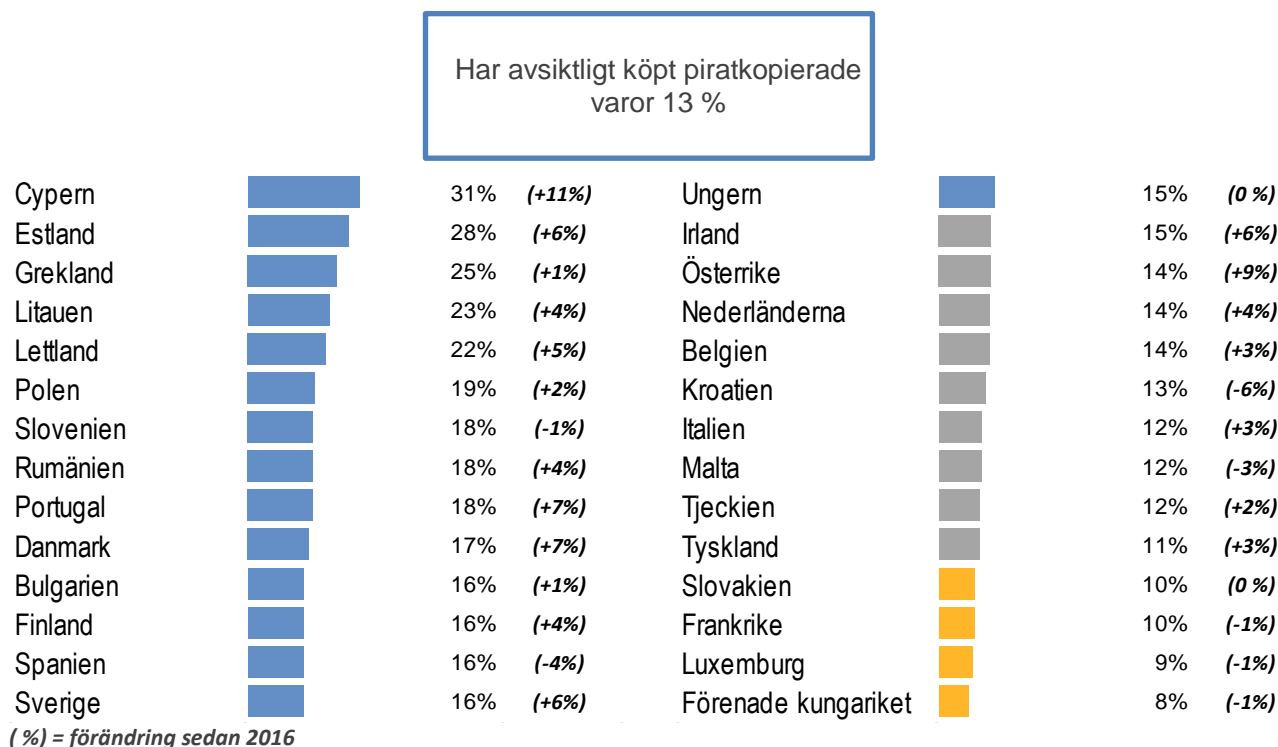
De absolut flesta unga européer, 94 %, har köpt produkter på nätet under de senaste tolv månaderna. Det är nästan exakt lika många som 2016. Kläder, accessoarer och skor är fortfarande de vanligaste kategorierna av varor som unga köper på nätet. När det gäller andra varukategorier är det mindre vanligt att unga köper musik och film (i fysisk version) på nätet än 2016.

Precis som med digitalt innehåll är den viktigaste faktorn som unga tänker på när de köper varor på nätet varans kvalitet (62 %) och att betalningsmetoderna är säkra (61 %). En annan faktor, nämligen säkerheten på webbplatsen, har dock blivit viktigare sedan 2016. Den faktorn har ökat med sju procentenheter.

Andelen unga som har köpt piratkopierade varor har ökat något (med tre procentenheter) från 22 % till 25 % sedan 2016.

En fjärdedel av ungdomarna har köpt piratkopierade fysiska varor på nätet: 13 % avsiktligt och 12 % oavsiktligt. Överlag har köpen av piratkopierade varor ökat något (med tre procentenheter) sedan 2016. Denna ökning är mer markant i länder som Österrike och Cypern än i andra länder. I Kroatien har andelen som har köpt piratkopior till och med minskat. Sett över hela Europa är en av tio tillfrågade osäkra på om de har köpt piratkopierade fysiska varor eller inte. Det är nästan exakt lika många som 2016.

Figur 1.3: Andel unga som avsiktligt har köpt piratkopierade varor uppdelat efter land

De piratkopierade varor som köps mest är fortfarande kläder, accessoarer och skor. Andra typer av varor, som elektronik, biljetter, böcker och tidskrifter köps jämförelsevis sällan. När det gäller dessa resultat går det inte att se någon anmärkningsvärd förändring sedan 2016.

Även här är priset en viktig anledning till varför man avsiktligt köper piratkopior. Vidare är det en relativt stor minoritet av ungdomarna som inte ser någon skillnad mellan riktiga och förfalskade varor och som inte fäster någon vikt vid huruvida varor är förfalskade eller inte. Anledningarna till köp av piratkopior hamnar i samma ordning 2019 som 2016, men andelen som uppger pris som anledning har minskat.

Färre än en av tio som avsiktligt har köpt piratkopierade fysiska varor uppger att ingenting skulle kunna hindra dem från att göra det igen. Precis som 2016 är anledningarna till varför man inte köper förfalskade varor att det finns originalprodukter att köpa till rimliga priser, dålig tidigare erfarenhet och risken för straff.

1.4 INFORMATION

Säkerheten och riskerna för en själv spelar alltjämt en stor roll för unga, men det går även att se en ökning av tre moraliskt färgade argument mot att kränka någon annans immateriella rättigheter. Det är främst att piratkopierade varor inte är coola och att det kan få negativa konsekvenser för artisterna och upphovsmännen.

I resultattavlan för immateriella rättigheter och ungdomar 2016 framkom två ämnen som informationsinsatser kan koncentreras kring för att ge unga ökad kännedom om immateriella rättigheter och de negativa konsekvenserna av förfalskning och piratkopiering. Det var säkerheten och riskerna för en själv och moraliska värderingar.

I 2016 års undersökning var säkerheten och riskerna för en själv viktigare än moraliska värderingar, även om båda var det som flest tillfrågade hade uppgett som skäl. År 2019 är säkerhet och risker fortfarande det som är viktigast, men det har skett en noterbar förändring sedan 2016. Det rör sig om en ökning av andelen unga som uppger att de påverkas av tre av de moraliska aspekterna:

- att förfalskade varor och piratkopior inte är coola (upp från 48 % till 56 %)
- att artister och upphovsmän och deras medarbetare kan påverkas negativt (upp från 60 % till 66 %)
- att förfalskade varor kan skada miljön (upp från 58 % till 61%).

Samtidigt med de här förändringarna går det att se en *minskning* av andelen unga som uppger att de skulle påverkas om de fick reda på att pengar som de betalar för förfalskade varor går till organiserad brottslighet. Tre fjärdedelar av de unga markerade det här alternativet 2016. År 2019 var siffran sex procentenheter lägre och låg på 66 %.